

וְכָאֵה חוֹלְקִיהָ דְּמֹשֶׁה, יִתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא הֵנָּה בְּמִשְׁכַּח
 'האזינו השמים ואדברה', אמר רבי חייא אשרי חלקו של משה יותר מכל שאר נביאי העולם,
 מאחר שנאמר בו 'האזינו השמים' שהוא האזנה קרובה מפה לאוזן, ומשא"כ שאר נביאים.

בנבואת ישעיה – שמעו שמים והאזינו ארץ

תָּא חַוִּי, כְּתִיב (ישעיה א) שְׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינוּ אֶרֶץ כִּי
 יְהוָה דִּבֶּר כִּי בא וראה שהנה בנבואת ישעיה נאמר, שמעו שמים והאזינו

ארץ וגו'. שְׁמְעוּ שָׁמַיִם, יִשְׁעִיה דְּהוָה יִתִּיר רְחִיקָא
 מִמְּלָכָא, כְּתִיב שְׁמְעוּ שָׁמַיִם דִּהֵינּוּ שְׁמְעוּ שָׁמַיִם' ולא האזינו
 שמים, מאחר שישעיה היה רחוק מהמלך ז"א, ומשום כך נאמר בו רק 'שמעו שמים' ולא
 האזינו שמים. מֹשֶׁה דְּהוָה יִתִּיר קָרִיב לְמִלְכָּא, כְּתִיב הָאֲזִינוּ
 הַשָּׁמַיִם אמנם משה שהיה קרוב ביותר למלך ז"א נאמר בו 'האזינו השמים', והוא

מאחר שמשה היה במדרגת הת"ת הנקרא שמים, ולכן מכיון שהיה קרוב אל השמים
 העליונים אז נאמר בו 'האזינו' שהוא האזנה קרובה מפה לאוזן, ומשא"כ בארץ דמלכות
 נאמר 'ותשמע הארץ' מאחר שמשה היה קרוב לז"א ורחוק מהמלכות אז לכן במלכות נאמר
 'ותשמע' שהוא שמועה מרחוק, אמנם בישעיה נאמר להיפך 'שמעו שמים' והוא מאחר
 שהוא היה רחוק מז"א אז נאמר בז"א הנקרא שמים 'שמעו' שהוא שמועה מרחוק, אמנם
 נאמר בו 'והאזינו ארץ', דהיינו שמצד ארץ דמלכות נאמר האזנה מקרוב מפה לאוזן, והוא
 מפני ששאר הנביאים היו מצד המלכות, ומשא"כ משה שהיה מצד ז"א[לח] (רמ"ק).

אור הרשב"י

[לח] כדאיתא בספרי פרשת האזינו פיסקא שו דבר אחר האזינו השמים לפי שהיה משה

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

בזמן שישעיהו אמר שמעו שמים והאזינו ארץ רצו המלאכים לשבור את ראשו
תָּאנָא, בְּהִהוּא זְמָנָא דְאִמַּר יִשְׁעִיָּהוּ שְׁמְעוּ שָׁמַיִם
וְהָאֲזִינוּ אֶרֶץ. כְּמָה גְרִדִּינִי טְהִירִין אוֹדְמָנוּ

לְתַבְרָא רִישִׁיָּה ולמדנו שבאותו הזמן שאמר ישעיהו 'שמעו שמים והאזינו ארץ',

כמה מלאכים בעלי דינים המאירים מתוקף הדין הזדמנו אליו בכדי לשבור את ראשו,
נִפְקָא קָלָא וְאִמַּר, מָאן הוּא דִּין דְּבָעֵי לְאַרְעֶשָׁא עַלְמִין
 כי בזה יצא קול ואמר, מי הוא זה שרוצה להרעיש את העולמות, והוא מאחר שכל מעשה
 בראשית מתעוררים לקול קריאת האדם[לט]. **עַד דְּפִתַּח וְאִמַּר, לֹאוּ אֲנָא,**

אור הרשב"י

וטעם הדבר לפי כשהקב"ה מסרם והשליטם
 על שליחותו ומלאכותיו צוה אותם תיכף
 כשיזכרם האדם וישיבעם בשמו שיהיו
 נזקקים לו כנזכר באותיות דר' עקיבא. והנה
 תיכף בשמוע המלאך שמזכירים שמו בעולם
 הזה נבהל ונרתע לאחוריו לשמוע אם
 משביעים אותו כדי שיהיה מזדקק להשלים
 שבועתו כנזכר ואף אם רואה אח"כ שאינם
 משביעים אותו עכ"ז נרתע ונבהל בשמיעת
 שמו ומתקנא במזכיר שמו ומתגרה בו
 ומקטרג עליו. ופעם אחד שאלתי למורי
 זלה"ה כי הרי שמות אדני ואלהים וכיוצא אנו
 מזכירים אותם תמיד ואם כן למה אסור
 להזכיר המלאכים הנבראים. והשיב לי בסוד
 ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו'
 ופירשו בזהר לפי שהארץ היתה מלאה
 גילולים ואם ירד המלאך שם יתלבש באותה
 הוזהמה אבל הוא יתברך אש אוכלת הוא

קרוב לשמים לפיכך אמר האזינו השמים
 ולפי שהיה רחוק מן הארץ אמר ותשמע
 הארץ אמרי פי, בא ישעיה וסמך לדבר
 (ישעיה א ב) שמעו שמים שהיה רחוק מן
 השמים והאזינו ארץ שהיה קרוב לארץ.
 [לט] וכמש"כ הארז"ל בשער המצות פרשת
 שמות בטעם איסור הזכרת שמות המלאכים
 שכאשר קורים בשמם הם מתעוררים
 ומזדמנים לפני האדם שקרא להם ואם ימצא
 שהוא קראם לשווא אזי הם מקטרגים עליו
 (הרמ"ז).

כדאיתא בשער המצות – פרשת שמות, גם
 היה מורי זלה"ה נזהר מלהוציא בפיו שום שם
 משמות הקדש או של המלאכים אפילו אותם
 הכתובים בספרים ולא היה זוכר אותם
 באמצע הדרוש אלא כדרך זה כשהיה זוכר
 מטטרו"ן היה אומר מ"ם טי"ת וכשהיה זוכר
 סמא"ל היה אומר סמ"ך מ"ם וכן כיוצא בזה.

הלימוד היומם

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

וְלֹא דִידִי, אֶלָּא כִּי יְהוָה דִּבֶּר, וְלֹא אֲנִי וְהוּא עַד שִׁפְתָּח יִשְׁעֶיהָ
 ואמר 'כי ה' דבר', דהיינו לא אני הוא ולא משלי אני אומר, אלא הוא מאחר שה' דבר ולא
 אני. בַּמֶּשֶׁה מָה פְּתִיב. הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה, אֲנִי
 וְלֹא אַחֲרָא. וְאֲדַבְּרָה בְּלֹא דְחִילוּ. וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמִרִי
 פִּי, וְלֹא מֵאַחֲרָא. וּפֹאֵה חוֹלְקִיהָ אַמְנָם בַּמֶּשֶׁה מָה נֹאמֵר, 'הָאֲזִינוּ
 הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה', דהיינו שאני אמרתי ולא אחר, וכן אני אדברה בלא פחד, 'ותשמע הארץ
 אמרי פי' ולא ממשהו אחר, ולכן אשרי חלקו של משה שזכה לכך. אָמַר רַבִּי
 אַבָּא, בְּאַתְרוּן גְּלִיפִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם
 וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, הֵכָא אֶתְרַמְיֹז שְׁמָא קַדִּישָׁא
 עֲלֵאָה רַבִּי אַבָּא אָמַר שֶׁבִּסְפֵּר הָאוֹתִיּוֹת הַחֲקוּקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר נֹאמֵר שֶׁמֶשׁ"כ 'הָאֲזִינוּ
 הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ', כֵּן נִרְמַז שֶׁהַקְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן, דִּהְיִינוּ שֶׁר"ת הַתִּיבוֹת הָאֵלוּ
 הֵם כִּמְנִין כ"ז שֶׁהוּא סוּד שֶׁם הוּי"ה עִם הַכּוֹלָל, וְכֵן הֵם כִּנְגֵד כ"ז אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כ"ב
 אוֹתִיּוֹת וְה' אוֹתִיּוֹת מִנְצֵפ"ךְ וְאֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּסוּד טֵנַת"א הֵם מִצַּד הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת אֶרֶץ
 שְׁהִיא סוּד שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, וְבִזָּה מֹשֶׁה יִיחַד אֶת 'הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם' דו"א עִם 'וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ'
 דְּמַלְכוּת, וְעִי"כ הִיָּה לוֹ כּוֹחַ לְקוֹרְאָם בְּכַדִּי שִׁישְׁמְעוּ אֶת דְּבָרָיו (רמ"ק, אור החמה בשם
 מהר"ח"ו, רמ"ז).

אור הרשב"י

ההו"ה אף כי גדול על כל השמות צריך להעלימו מרוב קדושתו ומעלתו. אמנם שמות המלאכים שהם נמצאים בבני אדם הנקראים בשמותיו כגון מיכאל גבריאל מותר להזכירם ואין בהם חשש איסור.

ואין דבר עומד בפניו ואינו מקבל טומאה ח"ו. ולכן בהזכרת שם המלאך מתלבש הקול הזה באויר העולם אשר יש בו בחינת חומר וקלי' כנודע אבל שמותיו יתברך אינן מקבלין טומאה לכן מותר להזכירם, אבל שם

הלימוד היומי

משה דיבר אל השמים והארץ העליונים וז"ן דאצילות וישעיהו קרא לזו"ן
דבריא

רְבִי יוֹסִי אָמַר, תוּ מָה בֵּין מֹשֶׁה לִישַׁעְיָהוּ רבי יוסי אמר עוד

לבאר מהו ההבדל בין משה לישעיהו. מֹשֶׁה אָמַר הָאֲזִינוּ

הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם עֲלָאִין, אִינוּן דְּאִשְׁתְּמוּדְעָן,

דְּאִקְרוּן שְׁמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִידָה הוּא כי הנה משה אמר 'האזינו השמים',

בה' הידיעה דהיינו שהוא סוד שמים העליונים ואותם השמים הנודעים דז"א הנקראים שמו

של הקב"ה, ומשום כך שמים דז"א דאצילות הם שמו של הקב"ה, מפני שבאצילות אפילו

הכלים הם בחינת אלהות (הרמ"ז). וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אֶרֶץ עֲלָאָה,

הָהִיא דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא, וְאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים ומש"כ 'ותשמע הארץ',

בה' הידיעה הכוונה לארץ העליונה ואותה הארץ הנודעת שהיא המלכות הנקראת ארץ

לז"א הנקרא חיים, מאחר שז"א מקבל את המוחין מאז"א שהם מקור החיים. בִּישַׁעְיָה

כְּתִיב, שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְלֹא הַשָּׁמַיִם. הָאֲזִינוּ אֶרֶץ, וְלֹא

הָאָרֶץ אמנם בישעיה נאמר 'שמעו שמים' ולא ה'שמים' בה' הידיעה, וכן נאמר 'האזינו

ארץ' ולא הארץ בה' הידיעה. וְאִינוּן שָׁמַיִם וְאֶרֶץ תִּתְּאִין והוא מאחר

שהוא קרא לשמים וארץ דזו"ן דבריא ולא לשמים וארץ הנודעים דזו"ן דאצילות. וְעַם

כָּל דָּא, בָּעוּ לְאֶעֱנֹשָׁא לֵיהּ, עַד דְּאָמַר כִּי יִהְיֶה דְבַר,

וְלֹא אֲנִי ואפ"ה רצו להעניש אותו, עד שהוא אמר 'כי ה' דבר', דהיינו שהוא דבר ה'

ולא אני. וּמֹשֶׁה אָמַר כּוּלִי הָאִי, דְּכְתִיב הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם

וְאִדְבַּרְהָ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי כִי ומשא"כ משה שהוא קרא לזו"ן